

ДОКЛАД
НА МЕЖДУВЕДОМСТВЕНИЯ СЪВЕТ ПО ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ И
СИГУРНОСТ НА ДОСТАВКИТЕ КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЗАКОНА ЗА ЕКСПОРТНИЯ КОНТРОЛ НА ПРОДУКТИ,
СВЪРЗАНИ С ОТБРАНАТА, И НА ИЗДЕЛИЯ И ТЕХНОЛОГИИ С ДВОЙНА
УПОТРЕБА ПРЕЗ 2013 г.

Междуведомственият съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките към Министерския съвет е създаден с постановление 120 на Министерския съвет от 25.06.2012 г. (обн., ДВ, бр. 49/2012 г., в сила от 30.06.2012 г.). Съветът е правоприемник на създадения през 1993 г. Междуведомствен съвет по въпросите на военнопромишления комплекс и мобилизационната готовност на страната при Министерския съвет.

Законът за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (ЗЕКПСОИТДУ), чл. 70, ал.1 изисква Междуведомствения съвет да представя в Министерския съвет годишен доклад за дейността на съвета през предходната година. ЗЕКПСОИТДУ оправомощава Междуведомствения съвет да издава, отказва, изменя, спира, прекратява и отнема:

- лиценз за износ и внос на продукти свързани с отбраната;
- лиценз за транспортиране на продукти свързани с отбраната от територията на една трета държава за територията на друга трета държава без влизане на територията на Република България;
- сертификат за получател на продукти свързани с отбраната;
- удостоверение за регистрация за трансфер на продукти свързани с отбраната и
- удостоверение за регистрация за брокерска дейност с продукти свързани с отбраната между две трети страни.

Развитие на нормативната база по експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба

През 2013 г. бе подготвен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (ЗИД на ЗЕКПСОИТДУ) от работна група, създадена съгласно т. 15 от Протокол № 4 от заседанието на Междуведомствения съвет по отбранителната индустрия и сигурност на доставките на 14 ноември 2012 г. Законопроектът имаше за задача да спомогне за повишаване на контрола от държавата при издаването на лицензи за износ и внос, транспортиране, сертифициране на получател на продукти, свързани с отбраната, и за получаване на удостоверение за регистрация за трансфер и за брокерска дейност с продукти, свързани с отбраната. Основен акцент е получаването на допълнителна информация за физически и юридически лица, регистрирани в офшорни зони, които са собственици на част или на целия капитал на дружества, имащи съответните лицензи, сертификати и удостоверения за външноотърговска дейност с продукти, свързани с отбраната.

Повишеният контрол от страна на държавата е в пряка връзка със защитата на националната сигурност, външнополитическите и икономическите интереси на Република България, укрепването на международния мир и изпълнението на международните задължения на страната, свързани с борбата срещу тероризма. При изготвянето на законопроекта бе отчетна и степента на обществена опасност, която представляват продуктите, свързани с отбраната.

На 23.07.2013 г. заместник министър-председателят по икономическо развитие има среща със сдружение „Българска отбранителна индустрия”, на която се обсъдиха редица въпроси по облекчаване на производителите и търговците на продукти, свързани с отбраната. С оглед намаляване на административната тежест върху тях бе предложена промяна по отношение на срока на лиценза за износ и внос и на лиценза за транспортиране на продукти,

свързани с отбраната, като след изтичане срока на първоначалния едногодишен лиценз срокът на всеки следващ да бъде увеличен от 3 на 5 години. Предвидено бе срокът на удостоверение за регистрация за трансфер и за брокерска дейност с продукти, свързани с отбраната, и на удостоверението за износ и трансфер с изделия и технологии с двойна употреба и за брокерска дейност с тях да бъде увеличен от 3 на 5 години. Отпадна изискването за представяне на копие от разрешение за производство и/или търговия, издадено по реда на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия, в случаите, когато заявителите осъществяват дейности, които попадат в обхвата му.

Предложените изменения предвиждат при издаване на лиценз за износ и внос, транспортиране, сертифициране на получател на продукти, свързани с отбраната, и за получаване на удостоверение за регистрация за трансфер и за брокерска дейност с тях да се представят документи, даващи допълнителна информация за физическите или юридическите лица, които осъществяват външнотърговска дейност с продукти, свързани с отбраната. В тази категория са включени лицата, които управляват и/или представляват дружеството. За тях се иска да представят автобиография, свидетелство за съдимост и нотариално заверен образец от подписа им. Предвидено е те да бъдат включени в списъка на лицата, които ще се занимават с дейността с продукти, свързани с отбраната. Тези физически лица се съгласуват с Държавна агенция „Национална сигурност“.

Улеснение на заявителите е въведената възможност за лицата с валиден лиценз за износ и внос на продукти, свързани с отбраната, или сертификат за получател да може да получат удостоверение за регистрация за трансфер на продукти, свързани с отбраната, като представят само заявление и документ за платена такса.

В съответствие с изказаните становища на заседанието на Междуведомствения съвет по отбранителната индустрия и сигурност на доставките на 14 ноември 2012 г. за получаването на информация за лица/фирми, регистрирани в офшорни зони, е разширен кръгът на изискуемите документи, които да дават информация за физическите или юридическите лица - собственици на част или целия капитал на търговските дружества, имащи съответните лицензи и удостоверения за регистрация. При подаването на заявление за издаване на съответния документ по експортния контрол да се изисква документ, удостоверяващ собствеността на чуждестранно физическо или юридическо лице, издаден от компетентен орган на държавата, където чуждестранното физическо или юридическо лице е установено или регистрирано.

Введе се възможността междуведомственият съвет в случай на констатиране на непълноти, нередности или необходимост от допълнителна информация във връзка с представените документи за издаване на лицензи, сертификат на получателя, удостоверения за регистрация на трансфер и брокерска дейност с продукти, свързани с отбраната, да удължава с 30 дни срока, след който взема мотивирано решение по издаването им. Предложението за удължаване на срока за произнасяне от междуведомствения съвет е и във връзка с необходимостта по негова инициатива да се извършват проверки на предоставените документи и информация от заявителите по служебен път.

Подобри се режима, при който издадените лицензи, сертификати за получател или удостоверения за регистрация може да се изменят от междуведомствения съвет, както и случаите, при които се издават изменения към действащи лицензи, сертификати или удостоверения за трансфер или брокерска дейност, като се предвиди това да се изисква само в случаите на промяна на данните, вписани в тези документи.

Съгласно действащата практика при промяна в обстоятелствата, при които са издадени документите, заявителят е длъжен да информира междуведомствения съвет в 14-дневен срок. В немалка част от случаите този срок е твърде кратък заявителят да получи и представи документите, удостоверяващи настъпилата промяна. Такава промяна в обстоятелствата може да бъде свързана например с промяна на управлението на дружеството, което изисква предоставянето на допълнителни документи. Предвид факта, че не бе определен срок за предоставянето им, и отчитайки технологичното време за издаването им от съответния компетентен орган, в законопроекта се предложи той да бъде до 60 дни от подаване на заявлението. Междуведомственият съвет е овластен да одобрява настъпилата промяна, да вписва изменението в съответния регистър и да издава актуален лиценз, сертификат за получател или удостоверение за регистрация в случаите, когато това е необходимо.

В Допълнителните разпоредби на ЗЕКПСОИТДУ е уточнена формулировката на термина „брокерски услуги“, като в нея влиза продаването или купуването на продукти, свързани с отбраната, които се намират в трети държави, с цел доставка в друга трета държава.

Въведените промени предоставят значително повече информация на междуведомствения съвет при вземането на решение за издаване на лиценз, сертификат за получател и регистрация за лицата, ангажирани в тяхната дейност, както и за лицата - собственици на съответните фирми. Разширява се в голяма степен възможностите за издаване на отказ в случаите, в които заявителят не предоставя или не е в състояние да предостави достатъчно информация на лицензиращия или регистриращия орган. Подобрява се практиката по издаването на нови лицензи, сертификати и регистрации и промяната на съществуващите.

Проектът на ЗИД на ЗЕКПСОИТДУ бе разгледан и одобрен от Междуведомствения съвет в заседание от 11 септември 2013 г. Министерският съвет разгледа и прие проекта на свои заседания проведени на 7 август и 9 октомври 2013 г. ЗИД на ЗЕКПСОИТДУ бе обнародван в ДВ, бр. 9/31.01.2014 г. и влезе в сила от датата на публикуването.

Дейност на Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките по осъществяването на експортния контрол на продуктите, свързани с отбраната, и на изделията и технологиите с двойна употреба през 2013 г.

През 2013 г. Междуведомственият съвет проведе 8 заседания, на които са разгледани 18 заявления подадени през 2012 г. и 97 заявления подадени през 2013 г. За разглеждане през 2014 г. са останали 12 заявления. Обобщени данни за подадените заявления и издадените лицензи и удостоверения по ЗЕКПСОИТДУ през 2013 г. са дадени в прил. 1.

Броят на подадените, разгледаните и останалите за разглеждане през следващата година заявления за периода 2008-2013 г. са дадени в следващата таблица.

Справка

за броя заседания, останалите от предходна година, подадените през текущата и останали за следващата година заявления за периода 2008 г. – 2013 г.

Година	Брой заседания	Останали от предходна година	Подадени в текущата година	Останали за следващата година
2008	8	7	82	9
2009	5	9	109	29
2010	8	29	98	5
2011	6	5	102	1
2012	4	1	109	14
2013	8	18	97	12

Получените, през 2013 г., заявления за издаване на лицензи и/или удостоверения и заявления за промяна на обстоятелствата, при които вече са издадени лицензи и/или удостоверения, както следва: от ЕООД – 73, ООД – 44, ЕАД – 12 и АД – 35. За издаване на лицензи и/или удостоверения са подадени 135 заявления и 29 уведомления за промяна на обстоятелствата, от които за сведение са приети 21 заявления. Данните са посочени в приложение 2.

Статистическите данни показват, че основните правни форми на търговците, притежатели на лицензи и/или удостоверения по ЗЕКПСОИТДУ са дружеството с ограничена отговорност и акционерното дружество. Данни за получените заявления от търговците, в съответствие с правната им форма за периода 2008-2013 г. са дадени в следващата таблица.

Справка

за получените заявления от видовете търговци за периода 2008 г. – 2013 г.

ГОДИНА	ЕТ	СД	ЕООД	ООД	ЕАД	АД	ВСИЧКО
2008	2	1	42	45	4	5	99
2009	3		54	48	11	23	139
2010	1		58	37	11	20	127
2011	3	1	78	21	8	13	124
2012	2		77	40	8	25	152
2013			73	44	12	35	164

В следващата справка са дадени броя на издадените лицензи и удостоверения, изменения към тях и за прекратяване на лицензи и удостоверения по ЗЕКПСОИТДУ. Видно е, че 11 фирми са кандидатствали за пръв път и са им издадени 11 едногодишни лицензи за износ и внос на ПСО. Издадени са 54 тригодишни лицензи за износ и внос на ПСО, 1 тригодишен лиценз за транспортиране на ПСО между две трети страни, 28 удостоверения за регистрация за брокерска дейност с ПСО между две трети страни и 50 удостоверения за регистрация за трансфер на ПСО. Поради промяна на правната форма са издадени по 2 изменения на лицензи за износ и внос на ПСО и удостоверения за регистрация за трансфер на ПСО. Издадени са и 4 изменения на лицензи за износ и внос на ПСО, 4 изменения на удостоверения за регистрация за брокерска дейност с ПСО и 3 изменения на удостоверения за регистрация за трансфер на ПСО поради промяна на правната форма. По искане на заявителите са прекратени един лиценз за износ, внос и трансфер на оръжия и едно удостоверение за регистрация за брокерска дейност с оръжия между две трети страни.

**Справка
за видовете издадени лицензи и удостоверения за регистрация по
ЗЕКПСОИТДУ през 2013 г.**

№	ВИД НА ЛИЦЕНЗ ИЛИ УДОСТОВЕРЕНИЕ	ЛИЦЕНЗ ЗА ИЗНОСИ И ВНОС НА ПСО	ЛИЦЕНЗ ЗА ТРАНС-ПОРТИ- РАНЕ НА ПСО	УДОСТ. ЗА РЕГИСТР. ЗА БРОКЕРСКА ДЕЙНОСТ С ПСО	УДОСТ. ЗА РЕГИСТР. ЗА ТРАНСФЕР НА ПСО	СЕРТИФИКАТ ЗА ПОЛУЧАТЕЛ НА ПСО	ВСИЧКО ИЗДАДЕНИ ДОКУМЕНТИ
1	ЕДНОГОДИШНИ	11					11
2	ТРИГОДИШНИ	54	1	28	50		133
3	ИЗМЕНЕНИЕ ПОРАДИ ПРОМЯНА НА ФИРМЕНО НАИМЕНОВАНИЕ	2			2		4
4	ИЗМЕНЕНИЕ ПОРАДИ ПРОМЯНА НА ПРАВНА ФОРМА	4		4	3		11
5	ИЗМЕНЕНИЕ ПОРАДИ ПРОМЯНА НА АДРЕС НА УПРАВЛЕНИЕ	2					2
6	ПРЕКРАТЯВАНЕ	1		1			2
	ВСИЧКО	74	1	33	55		163

През 2013 г. Междуведомственият съвет отказа на “Ес Ем Джей трейдинг” ЕООД гр. София издаване на едногодишен лиценз за износ и внос на продукти, свързани с отбраната поради непредставяне на документ, издаден от Държавна агенция „Национална сигурност”, за съгласуване на физическото лице, което е определено да участва в тази дейност. Заявителят обжалва решението в Административен съд София-град. Производството е висящо.

Междуведомственият съвет, на свое заседание проведено на 19.07.2013 г., взе решение за отказ за издаване на тригодишен лиценз за износ и внос на продукти, свързани с отбраната и удостоверение за регистрация за трансфер на продукти, свързани с отбраната по заявление от „Джайден Юнайтед България” ЕООД гр. София. Заявителят обжалва решението в Административен съд София-град. След представяне на допълнителни документи, на заседание проведено на 15.10.2013 г., бе отменено решението за отказ и заличаване на регистрация и издадени и исканите тригодишен лиценз за износ и внос на продукти, свързани с отбраната и удостоверение за регистрация за трансфер на продукти, свързани с отбраната.

В прил. 4 са дадени действащите лицензи и удостоверения към 31.12.2013 г., от което е видно, че са валидни:

№	ВИД НА ДОКУМЕНТА	БРОЙ
1	лиценз за износ, внос и трансфер на оръжия	86
2	лиценз за износ и внос на продукти, свързани с отбраната	81
3	лиценз за транспортиране на оръжия между две трети страни	5
4	удостоверение за регистрация за трансфер на продукти, свързани с отбраната	70
5	удостоверение за регистрация за брокерска дейност с оръжия между две трети страни	51
6	удостоверение за регистрация за брокерска дейност с ПСО между две трети страни	34
	ВСИЧКО	327

От следващата таблица се вижда, че тенденцията е към нарастване на броя на притежаваните от търговците документи о експортния контрол на ПСО - от 202 през 2007 г. до 327 през 2013 г.

Справка

за броя на действащите към края на годината лицензи и удостоверения през периода 2007 г. - 2013 г.

№	ВИД НА ДОКУМЕНТА	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
1	пълнен лиценз за износ, внос и трансфер на оръжия	63	91	108	143	156	133	86
2	ограничен лиценз за износ, внос и трансфер на оръжия	58	50	23	22	15	18	
3	лиценз за износ и внос на ПСО						20	81
4	лиценз за транспортиране на оръжия между две трети страни	3	6	7	5	6	6	5
5	удостоверение за регистрация за трансфер на ПСО						16	70
6	удостоверение за регистрация за брокерска дейност с оръжия/ПСО между две трети страни	59	59	74	83	92	99	85
	ВСИЧКО	202	225	242	275	281	292	327

Справка със 182 фирми, притежаващи един, два или три документа по ЗЕКПСОИТДУ е дадена в прил. 5.

Стремежът на администрацията на съвета е да организира заседания всеки месец. Изискването на ЗЕКПСОИТДУ е, че Междуведомственият съвет следва да се произнася по заявленията в рамките на 30 дни. На електронната страница на съвета се поддържа публичен регистър с актуалните данни съгласно изискванията на ЗЕКПСОИТДУ.

Заключение

С приемането на ЗИД на ЗЕКПСОИТДУ, обн. в ДВ бр. 93/2012 г. нарастнаха изискванията към заявителите, които кандидатстват за издаване на лицензи и/или удостоверения за регистрация. Едно от затрудненията бе прилагането на копие от разрешение за производство и/или търговия, издадено по реда на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия. В текста на закона изрично бе посочено, че това важи само в случаите, когато заявителите осъществяват дейности, които попадат в обхвата му. Когато заявителят не е представил копие на такъв документ становището на МВР бе, че следва да го представи, въпреки, че има приложена декларация, че заявителят няма да занимава с продукти, свързани с отбраната, които попадат в обхвата на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия. Представянето на този документ отпадна с приемането на ЗИД на ЗЕКПСОИТДУ, считано от 31.01.2014 г.

Съществено затруднение за заявителите бе и въведеното описание на утвърдената от служител на висша ръководна длъжност система за вътрешен контрол и съответствие и на система за управление на износа и вноса, които трябва да съдържат данни:

- за организационните, човешките и техническите ресурси, заделени за управлението на износа и вноса,
- веригата на отговорност в структурата на дружеството,
- процедурите за вътрешен одит,
- системата за повишаване на информираността в дружеството,
- правилата и реда за осигуряване на физическа и техническа сигурност,
- изградена система за съхраняване на документи и за проследяване на износа и вноса.

Практиката показва, че поради несъответствие с изискванията, дадени в утвърдената от министъра на икономиката и енергетиката инструкция, заявленията на няколко фирми се разглеждат на 3-4 заседания.

Нарастването на броя на фирмите, притежаващи документи по ЗЕКПСОИТДУ е в резултат и на изискването на „Снабдяване и търговия – МО” ЕООД гр. София, което е комисионер на МО при продажбата на излишни за МО, продукти, свързани с отбраната и изделия и технологии с двойна употреба, да изисква от участниците в тръжните процедури представяне на лиценз и/или удостоверение за регистрация по ЗЕКПСОИТДУ. Част от изделията, които се закупуват на търг се рециклират и предават за вторични суровини. Изискването за представяне на лиценз и/или удостоверение за регистрация по ЗЕКПСОИТДУ разширява изкуствено броя на притежателите им, повишава административната натовареност на членовете на съвета и обслужващите ги администрации.

Подобрява се дисциплинираността на притежателите на лицензи и/или удостоверения по ЗЕКПСОИТДУ в изпълнение на задълженията си по уведомяване за настъпили промени на обстоятелствата, при които са издадени документите.

Подобряване на дейността на Междуведомствения съвет следва да бъде насочена към ритмично провеждане на заседания в рамките на всеки месец, поддържане на актуални данни в публичния регистър и осъществяване на текущ контрол за настъпили обстоятелства, при които са издадени притежаваните документи.

Приложения:

1. Обобщени данни за подадените заявления и издадените лицензи и удостоверения по Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната (ПСО), и на изделия и технологии с двойна употреба през 2013 г., 4 листа;

2. Обобщени данни за видовете търговци - заявители за лицензи и удостоверения за регистрация по ЗЕКПСОИТДУ през периода 2008 г. - 2013 г., 1 лист;

3. Обобщени данни за видовете решения за лицензи и удостоверения за регистрация по ЗЕКПСОИТДУ през периода 2008 г. – 2013 г., 2 листа

4. Обобщени данни за притежателите на лицензи и удостоверения за регистрация по ЗЕКПСОИТДУ към 31.12.2013 г., 8 листа;

5. Обобщени данни за броя на фирмите и притежаваните от тях лицензи и/или удостоверения по Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба към 31.12.2013 г., 4 листа.

**МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА И
ЕНЕРГЕТИКАТА :**

МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА:

/ДРАГОМИР СТОЙНЕВ/

/АНГЕЛ НАЙДЕНОВ/